

**Vilnius
universiteto
leidykla**

Slavistica Vilnensis

VILNIUS UNIVERSITY

Scholarly Journal

Slavistica Vilnensis

2021

Vol. 66(2)

Published since 1958

VILNIAUS UNIVERSITETAS

Mokslo žurnalas

Slavistica Vilnensis

2021

66(2) tomas

Leidžiama nuo 1958 metų

The journal is published twice a year

EDITORIAL BOARD

Editor-in-Chief

Jelena Konickaja Vilnius University, Lithuania

Vice Editor-in-Chief

Elena Berezovizh Russian Academy of Sciences;
Ural Federal University, Yekaterinburg, Russia

Coordinator

Viktorija Ušinskiėnė Vilnius University, Lithuania

Members

Jan Ivar Bjørnflaten University of Oslo, Norway
Henadz' Cychun National Academy of Sciences of Belarus, Belarus
Marina Čistiakova Institute of the Lithuanian Language, Lithuania
Aleksandr Duličenko University of Tartu, Estonia
Jevgenij Džidžora Odessa Nacional I. Mechnikov University, Ukraine
Halina Karaś University of Warsaw, Poland
Czesław Łapicz Nicolaus Copernicus University in Toruń, Poland
Eleonora Lissan Vilnius University, Lithuania
Ala Lichačiova Vilnius University, Lithuania
Olga M. Mladenova University of Calgary, Canada
Irina Moore University of Wolverhampton, United Kingdom
Nadiežda Morozova Institute of the Lithuanian Language, Lithuania
Tijmen Pronk Leiden University, Netherlands
Janusz Rieger University of Warsaw, Poland
Klaus Steinke University of Erlangen–Nuremberg, Germany
Marzena Stępień University of Warsaw, Poland
Sergejus Temčinas Institute of the Lithuanian Language, Lithuania
Cynthia Vakareliyska University of Oregon, USA

Compilers and editors of the issue: Jelena Konickaja, Viktorija Ušinskiėnė

Included in:

BASE, CEEOL, CNKI, CORE, Dimensions, DOAJ, DRJI (Directory of Research Journals Indexing), EBSCO (Humanities International Index), EZB, Google Scholar, HEAL link (Hellenic Academic Libraries Link), JournalTOCs, Linguistic Bibliography Online, Lituanistika, MIAR (Information Matrix for the Analysis of Journals), Microsoft Academic, MLA Directory of Periodicals, MLA International Bibliography, QOAM, ROAD, ScienceGate, ScienceOpen, Scilit, Scopus, WordCat, ZDB (Zeitschriften Datenbank).

Address:

Faculty of Philology
Vilnius University
5 Universiteto Str., LT-01131 Vilnius, Lithuania

E-mail: slavisticavilnensis@gmail.com; jelena.konickaja@ff.vu.lt; viktorija.usinskiene@ff.vu.lt

Phones: (+370 5) 268 72 36, (+370 5) 268 7224

Fax (+370 5) 268 72 08

<http://www.zurnalai.vu.lt/slavistica-vilnensis>

Copyright © 2022 Authors. Published by Vilnius University Press. This is an Open Access journal distributed under the terms of the [Creative Commons Attribution License](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/), which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original author and source are credited.

Žurnalas leidžiamas du kartus per metus

REDAKTORIŲ KOLEGIJA

Atsakingoji redaktorė

Jelena Konickaja Vilniaus universitetas, Lietuva

Ats.redaktorės pavaduotoja

Jelena Berezovič Rusijos MA; B. N. Jelcino Uralo federalinis universitetas,
Jekaterinburgas, Rusijos Federacija

Koordinatorė

Viktorija Ušinskienė Vilniaus universitetas, Lietuva

Nariai

Jan Ivar Bjørnflaten Oslo universitetas, Norvegija
Henadz' Cychun Nacionalinės Mokslų akademijos Kalbos ir literatūros institutas, Baltarusija
Marina Čistiakova Lietuvių kalbos institutas, Lietuva
Aleksandr Duličenko Tartu universitetas, Estija
Jevgenij Džidžora Odesos I. I. Mečnikovo nacionalinis universitetas, Ukraina
Halina Karaš Varšuvos universitetas, Lenkija
Czesław Łapicz Torunės M. Koperniko universitetas, Lenkija
Eleonora Lissan Vilniaus universitetas, Lietuva
Ala Lichačiova Vilniaus universitetas, Lietuva
Olga M. Mladenova Kalgario universitetas, Kanada
Irina Moore Vulverhamptono universitetas, Jungtinė Karalystė
Nadiežda Morozova Lietuvių kalbos institutas, Lietuva
Tijmen Pronk Leideno universitetas, Nyderlandai
Janusz Rieger Varšuvos universitetas, Lenkija
Klaus Steinke Erlangeno–Niurnbergo universitetas, Vokietija
Marzena Stepień Varšuvos universitetas, Lenkija
Sergejus Temčinas Lietuvių kalbos institutas, Lietuva
Cynthia Vakarelyska Oregono universitetas, JAV

Numerio sudarytojai ir redaktoriai: Jelena Konickaja, Viktorija Ušinskienė

Prieinama duomenų bazėse:

BASE, CEOL, CNKI, CORE, Dimensions, DOAJ, DRJI (Directory of Research Journals Indexing), EBSCO (Humanities International Index), EZB, Google Scholar, HEAL link (Hellenic Academic Libraries Link), JournalTOCs, Linguistic Bibliography Online, Lituania, MIAR (Information Matrix for the Analysis of Journals), Microsoft Academic, MLA Directory of Periodicals, MLA International Bibliography, QOAM, ROAD, ScienceGate, ScienceOpen, Scilit, Scopus, WordCat, ZDB (Zeitschriften Datenbank).

Adresas:

Filologijos fakultetas

Vilniaus universitetas

Universiteto g. 5, LT-01131 Vilnius, Lietuva

El. paštas: slavisticavilnensis@gmail.com; jelena.konickaja@flf.vu.lt; viktorija.usinskiene@flf.vu.lt

Tel.: (+370 5) 268 72 36, (+370 5) 268 7224

Faksas (+370 5) 268 72 08

<http://www.zurnalai.vu.lt/slavistica-vilnensis>

Autorių teisės © 2022 Autoriai. Publikavo [Vilniaus universiteto leidykla](#). Tai yra atvirosios prieigos žurnalas. Žurnalas platinamas vadovaujantis [Kūrybinių bendrųjų licencija Priskyrimas](#), kuri leidžia laisvai ir neribotai naudoti, kaip mano esant reikalinga, be kita ko, kopijuoti, daryti pakeitimus ir kurti išvestinius kūrinius, naudoti komerciniais ir nekomerciniais tikslais nurodant informacijos šaltinį ir autorių.

Turinys / Содержание

Straipsniai / Статьи

Марина Владимировна Чистякова

Институт литовского языка, Вильнюс, Литва

Пандекты Антиоха в церковнославянском Прологе (на материале чтений первого полугодия) 10

Сергей Юрьевич Темчин

Институт литовской литературы и фольклора, Вильнюс, Литва

Новые тексты в списках руськомовного перевода 1636 года чешского Луцидария (*Оломоуц, 1622) 28

Елена Александровна Целунова

Независимый исследователь, Прага, Чехия

Текстологическое исследование латинографичной Псалтири на церковнославянском языке из собрания А. С. Норова 41

Екатерина Алексеевна Матвеевко

Московский государственный университет имени М. В. Ломоносова, Россия

Księgi Metamorphoseon В. Отвиновского как источник для русских переводов *Метаморфоз* Овидия начала XVIII века: номинация святилиц 62

Илья Мельников

Новгородский государственный объединенный музей-заповедник,

Новгородский государственный университет, Великий Новгород, Россия

Личность книжника и общинные книжные собрания в старообрядчестве: инок Киприан и библиотека скита на Ильюшкином острове 78

Елена Коницкая

Вильнюсский университет, Литва

Русские и литовские фразеологизмы с компонентом *berza / beržas*: лингвокультурологический и этнолингвистический аспекты 93

Драгана М. Ратковић

Институт за српски jezik САНУ, Београд, Србија

Фитонимски пејоративни називи за човека у пиротском говору (лингвокултуролошки аспект) 109

Татьяна Михайловна Шкапенко

Балтийский федеральный университет им. И. Канта, Калининград, Россия

Евгений Владимирович Шаповаленко

Балтийский федеральный университет им. И. Канта, Калининград, Россия

Функционирование словообразовательных компонентов *гomo-* / *гетерo-* в русском языке 125

Publikacijos / Материалы

Марина Владимировна Чистякова

Институт литовского языка, Вильнюс, Литва

Поучения из Пандектов Антиоха в Прологе: указатель инципитов ... 141

Илья Мельников

Новгородский государственный объединенный музей-заповедник,

Новгородский государственный университет, Великий Новгород, Россия

Авторский рукописный сборник старообрядческого инока Киприана

(Созонова) 151

Kronika / Хроника

Татары в истории и культуре Литвы с XIV по XXI в.: краткий обзор конференций и изданий в связи с Годом истории и культуры литовских татар (*Галина Мишкинене, Институт литовского языка, Вильнюс, Литва*) 158

Atminimai / Pro memoria

Lars Erik Blomqvist (03.07.1942 – 10.10.2021). (*Эрика Саусверде,*

Вильнюсский университет, Литва) 165

Table of contents

Articles

Marina Chistiakova

Institute of Lithuanian Language, Vilnius, Lithuania

- Pandects of Antiochus in the Church Slavonic Prologue (Based on the Readings of the First Half-Year) 10

Sergey Temchin

Institute of Lithuanian Literature and Folklore, Vilnius, Lithuania

- New Texts in Manuscripts of the 1636 Ruthenian Translation of the Czech Lucidarius (*Olomouc, 1622) 28

Jelena Aleksandrovna Celunova

Independent researcher, Prague, Czech Republic

- Textual Study of the Latin-graphic Book of Psalms in the Church Slavonic Language from Norov's Book Collection 41

Ekaterina Matveenko

Lomonosov Moscow State University, Russia

- Księgi Metamorphoseon* by W. Otwinowski as the Source for Russian Translations of Ovid's *Metamorphoses* in Early 18th Century: Nomination of Sanctuaries 62

Ilya Melnikov

Novgorod State United Museum-Reserve, Novgorod State University, Russia

- The Personality of the Scribe and Communal Book Collections in the Old Belief: Monk Cyprian and the Library of the Skete on Ilyushkin Island 78

Jelena Konickaja

Vilnius university, Lithuania

- Russian and Lithuanian Phraseological Units with Component *беpeза / beržas*: Linguocultural and Ethnolinguistic Aspects 93

Dragana M. Ratković

Serbian Language Institute of SANU, Belgrade, Serbia

- Phytonymic Pejorative Names for Men in the Pirot Speech (Linguocultural Aspect) 109

Tatiana Shkapenko

Immanuel Kant Baltic Federal University, Kaliningrad, Russia

Evgeny Shapovalenko

Immanuel Kant Baltic Federal University, Kaliningrad, Russia

- Functioning of Word-Forming Components *zomo-* / *zemepo-* in the Russian Language 125

Materials

Marina Chistiakova

Institute of Lithuanian Language, Vilnius, Lithuania

Sermons from the Pandects of Antiochus in the Prologue:	
Index of Incipits	141

Ilya Melnikov

Novgorod State United Museum-Reserve, Novgorod State University, Russia

The Author's Handwritten Miscellany of the Old Believer Monk Cyprian (Sozonov)	151
---	-----

Chronicle

Tatars in the History and Culture of Lithuania from the 14 th to the 21 st Centuries: the Latest Researches (<i>Galina Mishkiniene, Institute of Lithuanian Language, Vilnius, Lithuania</i>)	158
--	-----

Pro memoria

Lars Erik Blomqvist (03.07.1942 – 10.10.2021) (<i>Erika Sausverde, Vilnius university, Lithuania</i>)	165
---	-----